

Етно-политическият Франкенщайн и кризата на държавата

От *Огнян Минчев**

В-к "Дневник"
30 юни 2009

Реакциите на предизборните откровения на Ахмед Доган са любопитна смесица от мазохизъм и лицемерие. Възмущението от наглостта на "дръндарския шейх" прикрива тъжната истина, че свършено неприемливите практики във властта на ДПС стават обект на обществено осъждане само при наличието на публичен скандал, обикновено предизвикан от самия Доган. Целенасочената стратегия на ДПС за изграждане и експанзия на една авторитарна етническа корпорация като алтернативна държава в държавата през последните 20 години се радва на удивителна толерантност от страна на обществото и на системна подкрепа от страна на посткомунистическата олигархия. Съществено допринасят за успеха на тази стратегия или примитивизмът на критиките към ДПС, свеждащ проблема до междуетнически спор

между българи и турци, както и партизански политически действия, пречатстващи публичен консенсус за възпирането и ограничаването ѝ.

Доган и ДПС представляват един от най-успешните политически проекти на службите за сигурност

на бившия комунистически режим. Първоначално готвен за агентурна работа в чужбина като представител на турския етнос, Ахмед Доган е пренасочен към кариера вътре в България след началото на т.нар. "възродителен процес". Когато през 1989 г. в смесените райони се разрастват протестни демонстрации на турското население, ДС арестува техните лидери и ги екстрадира от страната. Междувременно на Доган е създадена легенда на борец за правата на турците, той излежава присъда за "антидържавна дейност". Високото образование и интелигентност, съчетани с целенасочено изградената легитимация на борец за свобода го издигат до ръководна позиция в т.нар. Турско национално-освободително движение. След 10 ноември Доган излиза от затвора и оглавява публично движението, преименувано в ДПС.

Интересен е въпросът каква би била съдбата на ДПС и на неговия лидер ако те трябваше да си създадат позиции в българската демократична политика със собствени усилия. С кого щеше да им се наложи да се конкурират, каква част от влиянието и контрола върху етническите малцинства щяха да притежават? Тези въпроси днес са безсмислени заради мощната подкрепа от преименуваната в социалистическа бивша компартия - от Луканов, Лилов и Младенов. ДПС е успешно регистрирано като политическа партия въпреки по-късно създадените конституционни препятствия за партии на етническа основа. А Доган установява на практика

монополен контрол върху гражданската и политическата волеизява на българските турци и върху голяма част от мюсюлманите от българския етнос.

Лидерът на ДПС съществено надраства отредените му роля и потенциал и създава

изключително ефективна, мощна структура на политико-икономическо и културно-религиозно господство върху турско-мюсюлманските общности в страната, която представлява ефективна база за по-нататъшната му експанзия върху цялостната държавна инфраструктура на България. След 2001 г. този процес на целенасочена експанзия е трудно да бъде овладян, още по-малко контролиран от когото и да било. Всяка политическа амбиция - лична или групова - на водещите през този период политически сили НДСВ и БСП се нуждае от подкрепата на Ахмед Доган: управлението на НДСВ (2001-2005 гг.), избирането през 2001 и преизбирането през 2006 г. за президент на Георги Първанов, което бе в основата на бащинството му върху тройната коалиция и т.н. ДПС набира силата на един етнически Франкенщайн, който се е откъснал от контрола на създателите си и преследва свои автономни цели.

Ако в България през последните 20 години имаше относително компетентен и интегриран политически елит, той трябваше да наложи върху ДПС един от двата алтернативни модела на етно-малцинствено присъствие и интеграция в структурите на демократична България. Първият е класическата система на либералната демокрация. При нея в рамките на една унитарна - нефедерална държава - политическото представителство се осъществява на принципа на гражданското равенство, а етно-религиозните различия се реализират на територията на гражданското общество и частния живот. Всеки има право да изразява идентичността си, но в качеството си на гражданин (с индивидуални права), а не чрез целенасочена общостна автономизация (колективни права). За тази цел е необходима пълна демонополизация върху гражданското и политическо поведение на българските турци и мюсюлмани. Сред тях, както и сред останалите български граждани, трябва да протича съвършено свободен процес на междупартийна политическа конкуренция и плурализъм на политическия избор. Сред общността на българските турци и мюсюлмани такава свобода липсва напълно. Нещо повече - за броени години след 1990 г. ДПС се разви като всеобхватна и свръхавторитарна етническа корпорация, контролираща напълно общностния им живот и изтласкваща безмилостно всеки опит на конкурентна политическа сила да се състезава за тяхното доверие. Доган контролира не просто гласовете и йерархията на управлението в смесените райони. Той установява система на тотален контрол върху тези малцинствени общности и целите райони, които те обитават: върху икономиката, върху патриархалните обществени отношения, върху издигането и свалянето на хора в йерархията на обществото и властта.

ДПС контролира мюсюлманското вероизповедание, образователната система, шансовете на частния бизнес, перспективите за стопанско и общностно развитие на селата и градовете. На практика за българските турци и мюсюлмани 10 ноември още не е дошъл.

За българската държава с демократично устройство това статукво е напълно неприемливо, но то може да бъде частично коригирано чрез въвеждане на система на т.нар. консенсуална - консоциативна демокрация. При тази система, изпробвана през последните 150 години в Холандия, а в последно време и в Канада, Белгия и Македония, етническото разделение е организирано в специални процедури на представителство,

гарантиращи статут на автономност на общностите в държавното цяло

Всяка общност (и представляващите я политически партии) получава правото на

представителство според относителния си дял във взимането на политически решения на различните нива - от общинско до общодържавно - и за легитимни се считат тези институционални решения, които са взети с мнозинство, отразяващо относителния дял на малцинственото представителство. Така например ако за едно решение в парламента са необходими 50+1 гласа, 15+1 от тези гласове трябва да принадлежат на общността, представляваща 30 на сто от населението на страната. (Македония след 2001 г. е най-близкия до нас пример за подобно демократично устройство.) Т.е. - тук нямаме федерализъм, а пропорционалност на участието.

Но Доган не би се задоволил с подобна пропорционалност. Той не желае да представлява само турци и мюсюлмани. Той стъпва върху тази монополна, контролирана с авторитарни средства етно-политическа база, за да експанзира върху останалата част от българското общество - като "бацил", както наскоро нарече партията си. Той акумулира привилегии за политическа експанзия, които не може да притежава нито една друга политическа сила - монопол върху общностния живот на турци и мюсюлмани, предоставящ му гигантски ресурс за политическа игра върху терена на националната политика. Както се казва - моето си е мое, чуждото е общо. Това е "либерализмът" на Ахмед Доган, позорно признат от АЛДЕ в Европейския парламент и от безсрамно подложилите му се български политически партньори - БСП и НДСВ.

Експанзията на етно-корпоративния Франкенщайн върху българската политика и общество не би била толкова драматична, ако не бе свързана и с още две изключително значими обстоятелства. Първото е всеобхватната, дълбочинна корупция, която е основният инструмент за упражняване на властта в ДПС. Тук е много важно да се направи разликата между ДПС и останалите български политически партии. Корупцията е широко разпространена в българските партии и публични институции, но

при ДПС корупцията е монолитен принцип на организация

на политическата власт от горе до долу. Не съществува нито едно организационно, властово, институционално или общностно взаимодействие под егидата на ДПС, което да не се провежда чрез корупционна схема. Корупцията е дълбока идентичност на ДПС, чрез която Доган контролира смесените райони, и чрез която системно разлага българските институции. Разделителната линия в този процес минава само през границата малцинствена - общобългарска общност. В "своите" райони Доган строи, създава подреден и заможен етно-феодализъм, базиран върху централизирано крепостно право. В останалата част от страната Доган граби и съсипва - дегенерира институции, компрометира еврофондове, прахосва гигантски суми, протичащи като бюджетни линии през "неговите" министерства. Тази разделителна линия по любопитен начин се наблюдава в кадровата политика на ДПС. В "своите" етно-региони Доган селектира интелигентни и динамични млади хора за етно-феодалната пирамида на властта. В българските етнически региони Доган селектира най-компрометираните, бандитските индивиди и групи във или около властта, за да изгражда механизми на експанзия на ДПС. Почти няма пример за органичен отпадък от която и да е българска партия или бизнес групировка, който да не е бил прибран и политически издигнат от Доган. Така най-безобразните индивиди в българските села и градове получават мощната властова протекция на ДПС, за да съсипват своите общности и своята държава. Доган създава армия от български етнически отрепки на служба на депесарския корупционен експанзионизъм.

Второто обстоятелство за драматизма на депесарската експанзия върху българското общество и държава е свързано с неизбежния етнически конфликт, който Доган целенасочено подклажда и стимулира зад маската на т.нар. "български етнически модел". Доган поддържа своя монопол върху турско-мюсюлманските общности с непрекъснато повтаряне на мантрата за нов "възродителен процес". Самият той - доносител на ДС, както и неговото обкръжение, съставено от доносици - системно плашат и непретенциозните селски хора в смесените райони, че "българите" отново ще посегнат на имената и вярата им. Под покровителството на ДПС в Родопите масово нахлуват ислямистки секти от Близкия Изток, възраждащи безпросветен феодализъм и фанатизъм сред младите хора от мюсюлманските общности. Те носят огромни печалби на котерията на ДПС за строителство на джамии, ислямски училища, бизнес проекти и т.н. Те изкупуват големи части от землищата на Родопите. Доган организира

всеобхватно откъсване на смесените райони от българското общество и държава

- културно, религиозно, образователно, политическо, стопанско и институционално. За тази цел той разполага с неформална, но неотклонна подкрепа от обществени и институционални среди в Близкия изток и в Република Турция. Има сериозни основания да се предполага и неговата обвързаност с Русия.

Българското общество няма друг избор между всеобхватна държавна и етническа криза от една страна и целенасочени, дори болезнени мерки за деконструкция на Догановия етно-политически и институционално-корупционен монопол. Необходимо е цялостно разследване на всеобхватните корупционни афери на Доган (от типа на разработката "Лиани"), заедно с корупционните мрежи на тройната коалиция, с цел прекъсване на потока ресурси, насочван към унищожаване на българската държавност. Необходими са спешни мерки за гарантиране правата на всички граждани на нивото на общинското самоуправление. Доколкото една немаловажна част от ресурсите на ДПС във властта идват чрез подкрепа, оказвана от изселнически организации и държавни институции на Република Турция, необходимо е да бъде открито заявено от българската държава и от българската общественост, че поведението на Доган и партията му в българската държава са важен индикатор за поведението на Турция като бъдещ член на ЕС. Българската държава не може да толерира враждебни действия спрямо нея, идващи от територията на съседна страна, която е официален съюзник на България в НАТО и бъдещ партньор в обединена Европа.

Най-важната предпоставка за обезвреждането на етническият Франкенщайн е разработването на адекватна държавна и обществена стратегия за развитие на етно-политическите отношения в страната. Нищо не помага повече на Доган от примитивните лозунги от типа "Турците идват". Ние имаме нужда да преизградим отношенията си с етническите турци и останалите мюсюлмани като наши традиционни съграждани, спечелвайки ги на наша страна като противници на феодалния етно-корпоративен модел на Ахмед Доган и неговото криминално обкръжение.

*Авторът е политолог, директор на Института за регионални и международни изследвания

Автор: Иван Кутузов

http://www.dnevnik.bg/izbori2009/komentari_i_analizi/2009/06/30/746915_etno-politicheskiyat_frankshtain_i_krizata_na/